

Мулява В. Д. кандидат філософських наук, доцент,
Національний університет оборони України
імені Івана Черняхівського

<https://orcid.org/0000-0003-4876-2525>

Григор'єв В. В. магістр державного військового
управління, Національний авіаційний університет

<https://orcid.org/0000-0003-2576-347X>

ПРОТИДІЯ КОНСЦІЄНТАЛЬНИМ ВПЛИВАМ РОСІЙСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ НА ОСОБОВИЙ СКЛАД ЗБРОЙНИХ СИЛ ТА НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

В статті розглянута сутність, технології та особливості консцієнтальних впливів в системі сучасної гібридної війни Росії проти України. Показані цілі, напрямки та завдання підривної російської пропаганди по руйнуванню громадянської та патріотичної свідомості особового складу Збройних Сил та населення України. Розкриті основні напрями протидії консцієнтальним впливам російської пропаганди.

Ключові слова: гібридна війна; консцієнтальна війна; пропаганда; дискурс; свідомість; міф; маніпуляція; сугестія.

Вступ. Проти України розв'язано гібридну війну – потужну систему консцієнтальних впливів, сотні проплачених тролів, комунікацій, побудованих на тотальній сугестії. Росія витрачає на цю консцієнтальну війну набагато більше коштів, ніж на самі бойові дії. Гігантська медійна мережева структура РФ намагається нав'язати світу свою віртуальну картину подій, а її співробітники давно стали солдатами цієї війни. Забезпечення цілісності та стабільності розповсюдження цієї штучної картини світу складає суть і місію консцієнтального впливу російської пропаганди на Україну [1].

Доктрина інформаційної безпеки України визначила захист інформаційного простору однією з найважливіших ланок збереження позитивного вектору розвитку суспільства, запорукою національної безпеки. Це вимагає консолідованих дій з боку фахівців різних галузей – медійників, психологів, соціологів для створення та впровадження програми дій, спрямованих не тільки на відбиття інформаційної агресії, але й на впровадження системи інформаційного захисту інтересів України.

Мета статті – з'ясувати сутність, технології та основні напрями протидії консцієнтальним впливам російської пропаганди на особовий склад Збройних Сил та населення України.

Теоретичне підґрунтя. В нових роботах В.Горбуліна [11], Ю.Громика [3], С.Дацюка [5], Г. Почепцова [9], А. Девятова [6], О.Снітко [4], розкрита суть

консцієнтальних впливів у структурі маніпуляцій, показані причини уразливості людської свідомості, розшифровані замасковані засоби масового впливу на психіку людей. Експерти НАТО У.Леслі, Д.Вайт пропонують розглядати консцієнтальні впливи Росії за типами наративів, що навіюються на масову свідомість [4]. Дослідження Ю.Крупнова [8], А.Колодія [7], виявляють приховані рушійні сили консцієнтальних впливів. Представники наукової школи сугестивної лінгвістики Н.Слухай, О.Снітко, О.Климентова, О.Бондаренко розробили алгоритми контрсугестивних технологій задля подолання викликів маніпулятивних впливів російської пропаганди [4].

Методи дослідження - теоретико-методологічний аналіз джерельної бази, систематизація та узагальнення наукової інформації, що стосується консцієнтальних впливів, метод аналогій, наукове узагальнення, методи логічного, порівняльного та контент-аналізу, системного підходу, експертні оцінки, аналіз та інтерпретація отриманих даних.

Результати і обговорення. В контексті дискурсу консцієнтальна складова гібридної війни заслуговує на окрему увагу, оскільки її головною метою є знищення людської здатності до вільної ідентифікації, до самовизначення того, ким людина прагне бути й у рамках якої культурно-історичної традиції. Після знищення такої здатності людині може бути нав'язана або наведена будь-яка ідентифікація [8]. Основне

завдання консцієнтальної війни полягає в тому, що в її результаті певні типи свідомості мають бути просто знищені або витіснені за рамки цивілізаційних допустимих форм. Важливо розуміти, що знищення певних типів свідомості припускає руйнування та переорганізацію ідентичностей, які конституують цей тип свідомості [3].

Основними способами ураження та руйнування свідомості в консцієнтальній боротьбі є: ураження нейро-мозкової системи людини, що призводить до зниження рівня функціонування свідомості (за допомогою хімічних речовин, отруєння повітря, їжі, випромінювання тощо); зниження рівня організації інформаційно-комунікативного середовища, у якому існує свідомість, шляхом її дезінтеграції та примітивізації; окультний вплив на організацію свідомості; організація та розповсюдження комунікативними каналами образів і текстів, спрямованих на руйнування роботи свідомості (психотропна зброя); руйнування способів та форм ідентифікації особистості щодо фіксованих спільнот, що призводить до зміни форм самовизначення та до деперсоналізації [8].

Суть консцієнтальних впливів знаходиться в семантичному полі, коли йдеться про зміну концептуальних основ масової свідомості через свідомість лідерів думок, тобто свідомість інтелектуалів. Варто наголосити, що семантична війна не надає переваги тому або іншому існуючому дискурсу, вона створює нові дискурси, і в цьому її принципова мета. Створений новий дискурс є перемогою тієї чи іншої розумової установки [5].

Сучасна консцієнтальна війна має подвійний характер інформаційно-психологічної війни - інформаційне поле війни смислів і безінформаційне, енергетичне поле війни нервів, результатом чого є: переформатування матриці поведінки з підміною базових цінностей, бажань і мотивів; розлад мовних кодів розумового апарату супротивника; мобілізація (напряг) енергії мас у своїх і демобілізація (розслаблення) - у чужих [6].

Завданнями війни смислів є руйнування традиційної картини світу, етичних і естетичних координат свідомості, догматів віри, порядку історії та ін., а війна нервів націлена на отримання реакції правильного й чіткого відгуку на сигнал управління

“своїх” і активізація гальмування рефлексії (апатія) або виснажливого ситуаційного збудження (деструкції) у “чужих” [6].

Способами війни смислів виступають: підміна символів і маніпуляція образами; переосмислення фігурального у буквальне; заміна однозначного багатозначним; зведення оригінального до універсального; підробка дійсного уявним. Способи війни нервів - управління рефлексією, поведінкою людей і психоінженеринг резонансів колективного несвідомого (пристрастей). Категорії етнічної й цивілізаційної ідентичності закладені в мові, які в першу чергу, опиняються в полі уваги будь-якої інформаційно - психологічної війни. Тому завданням будь-якої початкової операції війни смислів і нервів виступає злам цивілізаційного коду (системи запису спадкової архетипічної інформації) супротивника. Специфічним видом бойового забезпечення тут стає військова психолінгвістика [6].

Враховуючи безпосередній зв'язок ціннісних та цільових установок людини з культурою її народу, варто зазначити, що об'єктом руйнування в консцієнтальній війні є ментальна, культурна, етнічна та цивілізаційна оболонка супротивника. Тобто консцієнтальна війна призводить до ураження свідомості людини та деформації ідентичності, на руїнах якої конструюється нова псевдоідентичність, такі як “народи Криму” або “Народ Донбасу”.

Наразі сучасна російська пропаганда використовує ці технології для досягнення таких цілей: дезінтеграція інформаційно-комунікативного простору; примітивізація дійсності; концептуалізація брехні; вплив на підсвідомість певних цільових аудиторій; нав'язування проросійської картини світу; створення та поширення усіма комунікаційними каналами психолінгвістичної зброї – образів і текстів, що дезорієнтують свідомість; формування картини світу через симулякри та медіавіруси; відтворення “ефекту каруселі”, коли людина перестає розуміти – де правда, де брехня, де добро, де зло; руйнування способів і форм ідентифікації особистості у ставленні до фіксованих державних та національних спільнот, що призводить до зміни форм самовизначення й до деперсоналізації [12, с.340-342].

Для просування своїх консцієнтальних впливів російська пропаганда використовує

різноманітні канали комунікації: інформаційні провокації (дезінформації) за участю недержавних структур або ЗМІ; операції, що здійснюються науковими або академічними структурами Росії; операції, що здійснюються офіційними структурами, зокрема першими особами держави; операції за участю силових відомств Росії; операції із застосуванням специфічних каналів комунікації – книг, фільмів, телепередач, образів історичного минулого; створення та просування рейтингів; спеціальний моніторинг ЗМІ [4, с.7].

Важливим завданням конспіративного впливу сучасної російської пропаганди проти України є регіональна, соціально-стратова та мовно-національна фрагментація суспільства - поділ українського народу шляхом контролю інформаційного простору, впливу на культурну свідомість нації за допомогою засилля російського контенту, ЗМІ, діяльності Російської православної церкви, літератури, мистецтва тощо [10].

Для реалізації вказаного завдання активно використовуються соціальні, політичні (воєнно-політичні), економічні, історичні, релігійні (конфесійні), мовні, культурні та етнічні міфи.

Соціальні міфи репрезентують стереотипні уявлення про стан українського суспільства. Серед основних соціальних міфів можна назвати “Жебрацтво українського народу”, “Батраки-українці в Західній Європі”, “Ігнорування пенсіонерів”, “Ветерани УПА кращі за ветеранів ВВВ”, “Крах пенсійної системи”, “Медична реформа - геноцид українського народу” тощо. Такі міфи спрямовані на деморалізацію, дестабілізацію ситуації в країні, дискредитацію влади, виникнення бунтівних настроїв. Головна мета - підірвати віру в будь-які перспективи для України [12, с. 348].

Політичні міфи використовуються для боротьби за владу, легітимізації влади, здійснення політичного панування. Головні з них: “Захід проти Росії”, “Боротьба за мир”, “Бандерівсько-фашистська Україна”, “Україна – агент Заходу”, “Вашингтонський “обком” керує Україною”, “Україна - неповноцінна держава”. Ефективність цих міфів пояснює їхню універсальність – вони транслиуються в тристоронньому форматі: Україна - Свіг – Росія [11, с.279].

Воєнно-політичні міфи, як конспіративні впливи російської пропаганди воєнно-політичного характеру, включають покладання відповідальності за воєнний конфлікт на Україну (Київ не почув Донбас; “Майдан як причина війни тощо); формування сприйняття конфлікту як протестного руху широких народних мас (війна проти власного народу, громадянська війна); легітимізація “ЛНР” та “ДНР”; дестабілізація ситуації всередині держави (дискредитація, покладання провини за всі негаразди на київську владу, пророкування “третього Майдану” тощо); стимулювання втоми від війни, відмови від окупованих територій; поширення псевдопацифістських настроїв (мир як самоціль, мир за будь-яку ціну) [13]. До основних воєнно-політичних міфів можна віднести наступні

“Україна –головний ворог” є провідним міфом російської пропаганди, яка створила з України та її громадян “неонацистського”, “націоналістичного монстра”, “фашистів”, що спочатку захопити владу для безперешкодного вчинення грабунків, погромів та знищення російськомовного населення України, а потім стала реальною загрозою національній безпеці Росії. Звучать прямі заклики російських політиків, діячів культури і мистецтва, простих громадян до розправи з “бандерівцями”, “неонацистами”, “бойовиками”, “карателями”, до “визволення” від них українських земель.

Міф про Україну, як головного ворога, доповнюють багаато інших: “Владу в Україні захопила хунта бандерівських фашистів”. “В Україні йде громадянська війна”, “Українська армія напала на Донбас”. Протягом розвитку ситуації “фашисти” в ЗМІ конкретизувались: ворогами стали активісти Майдану, “бандерівці”, “Правий сектор” та українська армія. При цьому активно розвивається тема про те, що на сході України в ході АТО «київський режим» розкладає “колоду смерті”. Збройні Сили України подаються як засіб реалізації провладної політики, а їх застосування характеризується російською пропагандою як “каральна акція”, з “хаотичними бойовими” діями, які призводять до невинуватих жертв серед мирного населення [9, с.37].

Водночас, російські засоби масової інформації звинувачують ЗС України у застосуванні важкої техніки та заборонених боєприпасів (касетних, фосфорних та

хлорних снарядів); жорстокості українських військовослужбовців (обстріли мирного населення, знущання над жінками та дітьми); знищенні інфраструктури та сільськогосподарських угідь Донбасу; мародерстві. З іншого боку, поширювались погляди про те, що українська армія не професійна (“програла колишнім шахтарям і трактористам”), деморалізована й не здатна вести бойові дії, а особовий склад не довіряє українському військовому керівництву

В російських ЗМІ трактується, що на Сході України іде війна з народними республіками. Розповсюджується міфи що “Керівники “ДНР” і “ЛНР” - законно обрана влада. “Опір українській владі очолили “краці “люди Донбасу”. Відповідно, українська влада й “ополченці” ОРДЛО-рівноправні сторони конфлікту. Гіперболізація страждань мирних жителів та успіхів проросійських бойовиків створює враження «героїчної боротьби» населення Донбасу проти «київського режиму»[9, с.31].

Поряд із вищезазначеним формується образ того, хто може впоратись з «ворогом». Саме таким «рятівником України є Російська Федерація», яка прагне встановити та захистити «російський світ», у тому числі й на східних територіях України, “Російський світ несе духовну чистоту і благоденство” Основними аргументами цієї спроможності російські ЗМІ визначають ядерну доктрину Росії, початок російських військових навчань біля українського кордону, “безболісну” для Росії анексію Криму та присутність російських “добровольців» на сході України [9, с.41].

З метою підняття градусу воєнної небезпеки, залякування України та світової спільноти російська пропаганда активно розповсюджує наступні *воєнно-політичні фейки*: застосування російською стороною ядерної зброї у майбутньому протистоянні з НАТО; посилення «загрози» з боку США для РФ; план реалізації проекту “Новоросія”; введення миротворчих сил РФ на Донбас; плани проведення широкомасштабних операцій проти України; визнання легітимної належності РФ Криму в обмін на припинення Росією війни на Донбасі; реанімація ідей “другої Ялти” та “другого Потсдама”; твердження, що США “здали Україну Москві” за її підтримку у питаннях Ірану, Сирії та Ісламської Держави; пропагування ідей

федералізації України за “боснійським” сценарієм чи «другої Чечні»; підготовка до проведення “гібридної війни” проти країн Балтії, Причорномор’я, Грузії, Молдови, Польщі тощо; плани побудови газопроводів до Китаю та Японії [9, с.28].

Особливості консієнтальних впливів на особовий склад ЗС України. Російська пропаганда всіляко намагається розпалити недовіру до справедливого характеру застосування воєнної сили проти російських найманців та регулярних російських військ; здатності військових керівників ООС, оперативно-тактичних угруповань, бригад ефективно керувати військами та досягати перемоги. Мета цього впливу - відмова особового складу від участі у бойових діях, провокування масової непокори командирам, “збройного бунту”.

З метою зниження службової та бойової активності активно проводиться розпалювання сумнівів у доцільності та необхідності участі у бойових діях; у здатності держави здійснити надійний правовий та фізичний захист своїх громадян; у можливості повноцінної реалізації службових повноважень військовими керівниками усіх рівнів ЗС України.

Для навіювання пацифістських настроїв серед військовослужбовців всіляко здійснюється формування почуття “провини” перед мешканцями Донбасу за: загибель мирних громадян України (дітей, літніх людей), руйнування житла та інфраструктури населених пунктів; втручання “чужих” у справи Донбасу; вбивства, пограбування, гвалтування місцевих жінок; зрив реалізації Мінських домовленостей з “вини” сил ООС.

Здійснюється широкопланове формування протестних настроїв серед учасників бойових дій: переконання, що вони та їх родини “кинуті” державою; упевненість у скорому розпаді української держави через соціально-економічну та політичну кризу. Таким чином формується думка про реальність підготовки в країні і армії “збройного бунту проти “внутрішніх” ворогів.

Всіляко провокується масове залишення військовослужбовцями місця служби в районі проведення ООС, примушення до дезертирства та здачі в полон: заклики до самоусунення від виконання військового обов’язку через

вживання алкогольних та наркотичних речовин; переконання у повній військово-технічній перевазі армійських корпусів самопроголошених фейкових республік над силами ООС; навязування інформації про “непереможність” воєнної могутності ЗС РФ

Економічні міфи моделюють хибне уявлення про економіку України: “Донбас годує Західну Україну”, “Дефолт в Україні”, “Україна замерзне без російського газу”, “Захід годує Україну”, “Україна на утриманні у МВФ” тощо. Основною метою цих міфів є деструкція уявлень про можливість економічного розквіту України, загальна демотивація та пригнічення населення, відлякування потенційних інвесторів і партнерів [2].

Історичні міфи направлені на хибне трактування історичного минулого України з проекцією на сьогодення та майбутнє: “Новоросія”, “Російський Крим”, “Давні укри”, “Київська Русь – це початок Російської держави”, “Російська династія кийвських князів”, “Воїни Української повстанської армії – це “бандити, карні злочинці”, “Велика вітчизняна війна” та інші. Використання цих міфів, як імперсько-колоніальний дискурс, покликане акцентувати увагу на залежності України від російської імперії.

Сучасна релігійна (конфесійна) міфологія цілковито накладена на політичну матрицю та покликана обґрунтувати тотожність українського народу російському шляхом апеляції до ідентичності за релігійною та конфесійною ознакою: “Москва - третій Рим”, “Верховенство Московського патріархату”, “Єдність православних”. Українці зображуються споконвічно православними, прочанами саме Московського патріархату, який позиціонується як первинний та єдиний. Місія РФ - відновлення “історичної” єдності православних України та Росії.

Міфи про мову мають на меті дискредитацію статусу української мови: “Українська недомова”, “Українську мову вигадали більшовики”. Мова - ключова мішень для ворожих атак, адже пропаганда РФ ототожнює поняття етнічної ідентичності та ідентичності за мовною ознакою. Це дозволяє насаджувати стереотипи про те, що російськомовне населення Південної та Східної України – росіяни.

Етнічні міфи нівелюють неповторність української нації, розмивають уявлення про український народ: “Українці - недонація”, “Три братські народи”, “Єдина колыска народів”, “Західна Україна - Польща”, “Східна та Південна Україна – Росія”. Найчастіше етнічні міфи використовуються в сукупності з мовними.

Культурні міфи знецінюють українську культуру, насаджують ідею про першість російської: “Російський світ та духовні скрепи”, “Українська селянська культура”, “Визначальний вплив російської культури на українську”. Наведена класифікація сучасних антиукраїнських міфів є доволі умовною, адже всі типи досить синкретичні та взаємозумовлені.

Напрями і шляхи протидії консцієнтальним впливам російської пропаганди проти України полягають в наступному.

Консцієнтальні впливи треба визнати важливою та пріоритетною складовою гібридної війни проти України, доповнити основні напрямки наукових досліджень в галузі забезпечення інформаційної безпеки проблематикою консцієнтальних впливів, забезпечити організаційну та фінансову підтримку усіх громадських інституцій, що займаються питаннями дослідження та протидії гібридній та консцієнтальній агресії.

Потужним інструментом протидії консцієнтальним впливам має стати регулярне видання відповідних методичних посібників, створення спеціалізованого видання на базі суб’єктів Сил оборони України, яке б містило публікації кращих фахівців з технологій і протидії негативному впливу для оперативного роботи з цільовими аудиторіями.

Варто запровадити регулярне проведення семінарів та тренінгів для політиків, органів державного та військового управління щодо технологій протидії консцієнтальним впливам. Розробити для органів державного та військового управління набір правил поведінки в інтернеті (соцмережах), дотримання яких мінімізує ризики та запровадити відповідальність за порушення цих правил.

Вітчизняним науковцям, політологам, політехнологам, фахівцям ЗМІ треба проводити масштабну просвітницьку та роз’яснювальну роботу з питань

медіабезпеки та медіа грамотності, підвищувати рівень знань пересічних людей щодо технік маніпулювання їхньою свідомістю,

Внести відповідні змін до законодавства України, що посилюють правову відповідальність за зміст та поширення інформаційного контенту в друкованих та мережових ЗМІ (соціальних мережах), який спрямований на підрив територіальної цілісності і незалежності України, розпал війни, ксенофобії (українофобії), расизму, пропаганду тероризму і найманства та інших аспектів гібридної війни;

Адекватною відповіддю на інформаційну агресію східного сусіда має стати повноцінна інформаційна війна України проти Росії із проведенням не тільки оборонних, а й наступальних інформаційних операцій. Необхідна ініціатива, контратаки, оперативність в системі прийняття рішень. Війна - це не лише захист і напад, це і війна на території противника. Доцільно вивчити можливість впливів з пробудження етнонаціональної свідомості малих народів Середнього Поволжя, Північного Кавказу та Сибіру задля їх спрямування до культурної, мовної, етнічної сепарації цих регіонів

Треба закрити тему, що “Україна прогала інформаційну війну”. Це національний мазохізм, який шкодить українській справі. Але спочатку треба здолати інформаційний пацифізм. Для цього доцільно ввести значні обмеження, аж до заборони, антиукраїнських пропагандистських каналів. Необхідно перевести у практичну площину можливість проведення вітчизняних заходів спільної з європейськими та іншими цивілізованими країнами протидії, адже російська консцієнтальна агресія не обмежується лише українським фронтом. Популяризації потребують й демократичні цінності Європи, США, які об’єкти інформаційної атаки російських ЗМІ

Забезпечити повноту і якість комплектування професійними фахівцями моніторингових структур електронних та друкованих ЗМІ не тільки спеціалістами з ІТ-технологій, а й лінгвістами та фахівцями у галузі права. У Міністерстві оборони та ЗС України, особливо в районі ООС, посилити повноваження сил інформаційних операцій та органів захисту особового складу від негативного інформаційно-психологічного впливу, які мають стати координаторами стратегічних комунікацій України, вибудувати систему ефективної протидії інформаційній агресії будь-якої форми та природи.

У спрощених формах тексти проукраїнської спрямованості необхідно пропагувати для дітей через школу, книжки, мультфільми, дитячі організації, у соцмережах, особливо в умовах сучасної вірусної пандемії.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Сучасна консцієнтальні впливи РФ мають подвійний характер інформаційно - психологічної війни - інформаційне поле війни смислів і безінформаційне, енергетичне поле війни нервів. Проблеми протидії консцієнтальним впливам, як пріоритетній складовій гібридної війни проти України, потребують окремого напрямку наукових досліджень в галузі забезпечення інформаційної безпеки, забезпечення організаційної та фінансової підтримки усіх інституцій, що займаються питаннями протидії консцієнтальній агресії.

Адекватною відповіддю на інформаційну агресію РФ має стати повноцінна інформаційна війна України проти Росії із проведенням не тільки оборонних, а й наступальних інформаційних операцій.

Подальших досліджень потребує формування системи стратегічних комунікацій в секторі безпеки і оборони України для для активації та синхронізації усіх зусиль спрямованих на ефективну протидію інформаційній агресії будь-якої форми та природи.

Список використаних джерел

1. Атоев К. Как Украине бороться с российским информационным терроризмом / К. Атоев [Електронний ресурс].
2. Галанина Е. В. Миф как реальность и реальность как миф: мифологические основания культуры. <https://monographies.ru/en/book/section?id=5421>
3. Громько Ю. В. Оружие, поражающее сознание, что это такое? / Ю. В. Громько [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pereplet.ru/text/grom0.html>

4. Гібридна війна: технології сугестії та контрсугестії: монографія / О. Акульшин, О. Заруба, С. Кудінов, Л. Компанцева, Н. Слухай, О. Снитко. – Київ: Нац. акад. СБУ, 2018. – 231 с.
5. Дацюк С. Семантическая война против путинской России / С. Дацюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hvylyu.net/analytics/society/semanticheskaya-voyna-protiv-putinskoj-rossii>.
6. Девятков А. П. Искусство побеждать в войне смыслов / А. П. Девятков [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ruskline.ru/analitika/2010/8/10/iskusstvopobezhdattvvojne-smyslov>.
7. Колодій А. Концептуалізація брехні і безсилля правди (можливі шляхи протидії методам «консциєнтальної війни») / А. Колодій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://political-studies.com/wp-content/uploads/2015/12/werstkaAgoraV152.pdf>.
8. Крупнов Ю. В. Как Россия сможет предотвратить пятую мировую войну. Консциєнтальная война / Ю. В. Крупнов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kрупнов.ru/pubs/2005/02/09/10403>.
9. Мулява В.Д. Захист військ (сил) від негативного інформаційно - психологічного впливу: навчальний посібник / В.Д. Мулява. – К.: НУОУ, 2018. – 191 с.
10. Почепцов Г. Г. Смысловые войны в глобальном контексте XXI века / Г. Г. Почепцов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://psyfactor.org/psyops/infowar>.
11. Світова гібридна війна: український фронт: [монографія] / [за заг. ред. В. П. Горбуліна]. – К.: НІСД, 2017. – 496 с.
12. Стратегічні комунікації в умовах гібридної війни: погляд від волонтера до науковця: монографія. – К.: НА СБ України, 2018. – 517 с.
13. Снитко О.С. Проекти тотального зомбування в інформаційному просторі України / О. С. Снитко // Інформаційна безпека людини, суспільства, держави. – 2017. – №1 (21). – С. 207-215.

References

1. Atoev K. Kak UkrainPEe borotjsja s rossyjskym ynformacyonnym teroryzom. [How Ukraine can fight Russian information terrorism]. Access mode: <http://nv.ua/opinion/atoyev/kak-ukraine-borotsya-s-rossiyskiminformac-ionnym-terrorizmom-29009.html>. (in Ukrainian).
2. Mif kak real'nost' i real'nost' kak mif: mifologicheskie osnovaniya kul'tury [Myth as reality and reality as myth: mythological foundations of culture]. – Access mode: <https://monographies.ru/en/book/section?id=5421>, (in Russia).
3. Gromyko Ju. Oruzhie, porazhajushhee soznanie, chto jeto takoe? [A weapon that strikes the mind, what is it?]. Access mode: <http://www.pereplet.ru/text/grom0.html> (in Russia).
4. Ghibrydna vijn: tekhnologhiji sughestiji ta kontrughestiji: monoghracija / O. Akul'shyn, O. Zaruba, S. Kudinov, L. Kompanceva, N. Slukhaj, O. Snytko. (2018). [Hybrid war: technologies of suggestion and counter-suggestion: monograph] – Kiev, Nac. akad. SBU. (in Ukrainian).
5. Dacjuk S. Semanticheskaja vojna protiv putinskoj Rossii.[Semantic war against Putin's Russia]. Access mode: http://hvylyu.net/analytics/society/semanticheskaya-voyna-protiv-putinskoj-rossii_(in Ukrainian).
6. Devjatov A. Iskustvo pobezhdat' v vojne smyslov [The art of winning the war of meanings]. Access mode: <http://ruskline.ru/analitika/2010/8/10/iskusstvopobezhdattvvojne-smyslov>. (in Ukrainian).
7. Kolodij A. Konceptualizacija brekhni i bezsillja pravdy (mozhlyvi shljakhy protydiji metodam «konscijental'nojij vijny»). [Conceptualization of lies and powerlessness of truth (possible ways to counteract the methods of "continental war")]. Access mode: <http://political-studies.com/wp-content/uploads/2015/12/werstkaAgoraV152.pdf>. (in Ukrainian).
8. Krupnov Ju. V. Kak Rossija smozhet predotvratit' pjatuju mirovuju vojnu. Konscijental'naja vojna [How Russia can prevent the fifth world war. Conscientious war]. Access mode: <http://kрупнов.ru/pubs/2005/02/09/10403>. (in Russia).
9. Muliava V. Zakhyst viisk (syl) vid nehatyvnoho informatsiino - psykholohichnoho vplyvu: navchalnyi posibnyk. (2018). [Protection of troops (forces) from negative information - psychological influence: a textbook]– Kiev. (in Ukrainian).
10. Pohepcov G. Smyslovye vojny v global'nom kontekste XXI veka. [Conceptual wars in the global context of the XXI century]. Access mode: <http://psyfactor.org/psyops/infowar>. (in Ukrainian).
11. Radkovec Ju. Ghibrydna vijn Rosiji proty Ukrajiny: uroky ta vysnovky. [Russia's hybrid war against Ukraine: lessons and conclusions]. Access mode: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/2107122-ghibrydna-vijna-rosii-proti-ukraini-uroki-ta-visnovki.html.htm>. (in Ukrainian).
12. . Svitova ghibrydna vijn: ukrajins'kij front. [World Hybrid War: Ukrainian Front] (2017). Kiev. (in Ukrainian).
13. Strategichni komunikaciji v umovakh ghibrydnojij vijny: pohljad vid volontera do naukovca. [Strategic communications in a hybrid war: a view from volunteer to scientist] (2018). Kiev. (in Ukrainian).
14. Strateghija i taktika ghibrydnykh vijn v konteksti vijs'kovoji aghresiji Rosiji proty Ukrajiny. [Strategy and tactics of hybrid wars in the context of Russia's military aggression against Ukraine]. Access mode: <http://bintel.com.ua/uk/article/ghibrid-war>. (in Ukrainian).

15. Snytko O.S. Proekty totaljnogho zombuvannja v informacijnomu prostori Ukrajiny. Informacijna bezpeka ljudynty, suspiljstva, derzhavy. (2017). [Projects of total zombies in the information space of Ukraine. Information security of man, society, state]. (in Ukrainian).

Резюме

Мулява В. кандидат философских наук, доцент, Национальный Университет обороны Украины имени Ивана Черняховського
Григор'ев В. магистр государственного военного управления, Национальный авиационный университет

ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ КОНСЦИЕНТАЛЬНЫМ ВЛИЯНИЯМ РУССКОЙ ПРОПАГАНДЫ НА ЛИЧНЫЙ СОСТАВ ВООРУЖЕННЫХ СИЛ И НАСЕЛЕНИЯ УКРАИНЫ

В статье рассмотрена сущность, технологии и особенности консциентальных влияний в системе современной гибридной войны России против Украины. Показаны цели и задания русской пропаганды по разрушению гражданского и патриотического сознания личного состава Вооруженных Сил и населения Украины. Раскрыты основные направления противодействия консциентальным влияниям русской пропаганды.

Ключевые слова: гибридная война; консциентальна война; пропаганда; дискурс; сознание; миф; манипуляция; суггестия.

Summary

Mulyava V. candidate of philosophical sciences, docent, National Defense University of Ukraine named after Ivan Chernyakhovskiy
Grigoriev V. magister of state military management, chief of department of Kyiv National aviation university

COUNTERING THE CONCESSIONAL INFLUENCES OF RUSSIAN PROPAGANDA ON THE PERSONNEL OF THE ARMED FORCES AND THE POPULATION OF UKRAINE

Introduction. A powerful system of concessional influences of Russian propaganda has been deployed against Ukraine. Russia's giant media network is trying to impose Ukraine its virtual picture of events. The doctrine of information security of Ukraine has determined the protection of the information area as a necessary condition for maintaining the positive development of society, a guarantee of national security. The concessional war requires consolidated actions of information security specialists, media people, psychologists, sociologists, which would ensure the creation of a strategic program of actions aimed at repelling the concessional aggression and implementation of the state interests of Ukraine information protection system.

Purpose – to find out the core, technologies and main directions of counteracting the concessional effects of Russian propaganda against personnel of the Armed Forces and the population of Ukraine.

Methods - theoretical and methodological analysis of the problem, source base, systematization and generalization of scientific information related to constant influences, method of analogies, scientific generalization, methods of logical, comparative and content analysis, system approach, expert evaluations, analysis and interpretation of the obtained data

Originality of article consists in the development of further research on the structure of Russia's hybrid war, determining the nature and features of its continental effects against the population of Ukraine. New approaches to revealing military-political myths and fakes of Russian propaganda are shown. Updated and systematized recommendations for counteraction directions and ways to the concessional influences of Russian propaganda against the Armed Forces and the population of Ukraine.

The practical significance of the article is found in the possibility of its use for the development of educational materials in seminars and trainings for politicians, governors and military administration staff or a special course on technologies to counter the negative information and psychological impact of Russia's hybride war against Ukraine.

Conclusion. In the context of discourse, the main purpose of concessional influences is the destruction of human capacity for free identification, self-determination, of who a person seeks to be within, its cultural and historical tradition. An important task of consistent Russian propaganda against Ukraine is the regional, social-stratum and linguistic-national fragmentation of public consciousness. Social, military-political, economic, historical, religious, linguistic, cultural and ethnic myths and military-political fakes are actively used for its implementation.

An adequate response against Russia's information aggression should be a full-fledged information war between Ukraine and Russia with defensive as well as offensive information operations. Further research is devoted to organize a system of strategic communications in Ukraine's security and defense sector of any forms and origin.

Key words: hybrid war; constant war; propaganda; discourse; consciousness; myth; manipulation; suggestion.

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.
Received/Поступила: 23.04. 21.